

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

AĞIZ ARAŞTIRMACILIĞIMIZIN KÖKENLERİ

İllerimizin ağızları ile ilgili olarak pek çok lisans, yüksek lisan ve doktora tezi hazırlanmıştır. Bunlardan son iki gruba girenlerin büyük bir bölümün de yayımlanarak bilim insanlarının hizmetine sunulmuştur. Ancak bu tezlerden yararlanacak olan kişiler yine bilim insanlarıdır, o il veya ilçenin insanlarının yararlanması biraz zordur. Bunu göz önüne alan bazı araştırmacılar ise o il ve ilçenin insanlarında kolayca yararlanabileceği kitaplar hazırlamışlardır. Bu çalışmalar herhangi bir unvan almak için değil, il veya ilçeye hizmet etmek amaçlıdır.

Bu yakınlarda Konya kültür hayatı bu alanda güzel bir esere kavuştu. Bu eseri hazırlayıcısı, edebiyat öğretmeni olmakla birlikte pek çok üniversite hocasının üzerine eğilmeyi göze alamadığı alanlarda çok başarılı eserler ortaya koyan bu güzel insan Ali Işık'tır. *Konya Ağız ve Söz Dağarcığı* adlı bu çalışma Konya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları arasında yer almaktadır: Yayın no. 416. Şehrimizde basılan eser 303 sayfadır.

Biz de bu çalışmayı yayımlanmasından önce gözden geçirmiş, ardından da bir tür takriz mahiyetinde görüşlerimizi dile getirmiştik: *Konya Ağız ve Söz Dağarcığı Üzerine* (s. 13-16).

Üniversite öğrencilik yıllarımızda Türk dili alanında çalışan biri olarak bu sevdamızın hâlâ sürdüğünü söylemek isteriz. Ve bu arada bizim ağız çalışmalarımızın kökenine inmenin zamanın geldiği kanaatine ulaşmış bulunuyoruz. Acaba bizim bu ağız çalışmalarımızın kökeni nereden gelmektedir? Şöyle tarihe bir yolculuk yapıverelim.

Yıl 1963... İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün üçüncü sınıfında öğrenciyiz. Öğrenci derneğimizin gezi kolu, belirli aralıklarla bizleri İstanbul içinde geziye götürüyor. O günkü yolumuz Dolmabahçe Sarayı'na doğru idi. Galiba elli kişi kadar vardık. Gerek tarih öğrenimi gören arkadaşlarımız gerekse sarayın kılavuzu bize gerekli bilgileri aktarıyorlardı. Böyle yerlere giderken yanımızda kalem kâğıdın olması gerektiğini o gün öğrenmiştik. Çünkü orada bize yardım eden yardımcı personelden birinin ağız özellikleri son derece ilgi çekici idi. Yeri gelmişken hatırlatalım. Bir yıl önceki bir dersimizin konusu ağız incelemeleri idi. Prof. Dr. Ahmet Cafe-roğlu hocamız, vaktiyle kendisinin derlediği masallardan birinin dili üzerinde ders anlatıyordu. Gerçekten de o dilin özellikleri hepimizin ilgisini çekmişti.

Şimdi aynı ilgiyi o görevliye gösteriyorduk. Bazı kelimeler farklı şekillerde söylenirken bazılarını ise ilk defa işitiyorduk. Ve cahil cesur olur sözünde olduğu gibi, o kişiye durmadan sorular yöneliyor, cevabını almaya çalışıyorduk. Başka bölümlerdeki arkadaşlarımız da bizim bu ilgimizi, ‘Bakın bizim Türkolog Saim iş başında...’ benzeri sözlerle iltifat ediyorlardı. Ne yazık ki o gün belirlediğim Trabzon ağzı ile ilgili kelimeleri kaydettiğim sayfalar kayboldu.

Ertesi yıl Umumî Türk Dili Sertifikası alanında bitirme tezi hazırlayacağım. Aylarca İstanbul’un kütüphanelerini dolaşıyor, üzerinde çalışacağım eseri arıyorum. Sonunda muradıma eriyorum. Yavuz Sultan Selim’in Mısır seferinden dönüşte getirdiği kitaplardan oluşan kütüphanesi, Ayasofya Camii’nin (o günlerde müze idi) içinde, özel bir bölümde korunuyordu. Oraya ancak araştırma amacıyla girilebiliyordu. Nitekim aylarca çalıştığım o günlerde bazen tek okuyucu ben oluyordum. Kütüphanenin üç personeli vardı: Müdür; şair ve araştırmacı, aynı zamanda Çapa Yüksek Öğretmen Okulu’nun Felsefe Bölümü’nden mezun Sabahattin Batur, memur Abdürrahim Bey ve görevli Kastamonulu Osman Efendi. Orada geçen aylarımı anlatmayacağım. Asil konumuz sonuncu kişimizdir, Osman Efendi...

Onun Kastamonulu olduğunu birkaç gün içinde ahbablığımız ilerleyip de nereli olduğunu sorunca öğrenecektim. Müdür daha çok bina dışında olurdu ve geldiği zamanlarda da özel bir odada otururdu. Memur bey ise okuyucuların da bulunduğu alanın uygun bir yerindeki masasında oturuyordu. Osman Efendi, günde iki defa demlenen çayların dışında elindeki özel toz alma süpürgesiyle rafların sıra ile tozlarını alırdı.

Onun Kastamonu ağzını ne kadar yansıttığını bilmiyordum. Yıllarca sonra o ağız üzerine yapılan derleme ve çalışmalardan öğrenecektim ki Osman Efendi memleketinin ağız özellikleri için iyi bir kaynak kişi olabilecekti. Onun konuşması sırasında dikkatimi çeken ilk kelimenin kayıt tarihi 14 Nisan 1964: *melhem* ve *zellet* kelimeleri... Kaydettiğim son kelime ise 22 Mayıs 1964 tarihini taşıyan *gâveltü*... Bu tarihlerin öncesi ve sonrası için kayıt alınmamıştır.

Aşağıdaki kelimelerin tespit tarihleri verilmeyecek, alfabe sırasına göre listelenmiş şekilleri sunulacaktır:

Allah’ın yevmiye günü: Allah’ın her günü

Angârê: Ankara’ya

atiyi: Atıyor

cüvap: Cevap

emma: Amma

enehtar: Anahtar

esrail: Esrar

eznebi: Ecnebi

fişgın: Şıvgın

filiz: Fihrist
gaçidük: Kaçırdık
garenti: Garanti
geçmişüz: Geçmişiz
gâveltü: Kahvaltı
Gurabiya: Gureba'ya (Hastane adı)
intiham: İmtihan
iradyo: Radyo
irasgele: Rast gele
mâmır: Memur
mencilse: Meclise
menşur: Meşhur
muekkat: Muhakkak
nergile: Nargile
nişamba: Muşamba
norman: Normal
perosölen: Personel
peşit: Peşin
Süleymanağa: Süleymaniye
Urusya: Rusya
zabah: Sabah
zellet: Lezzet

1959 yılının sonunda okumak ve görev yapmak amacıyla Konya'dan ayrı kaldığım dönemlerde de zaman zaman şehrimin ağzı ile ilgili bazı kelimeleri not ediyordum. Bunlardan belli bir dönemi içine alan bir bölümünü de notlarımızın arasından çıkarıp sayfalara aktarmamız gerekiyordu. İşte o kelimelerin gün yüzüne çıkabileceği sayfalar... Ancak burada kelimelerin dışında ağırlığını bedduaların oluşturduğu bazı kayıtlarımız da vardır. Onların da ayrı bir liste olarak verilmesi de uygun görülmüştür.

KELİMELER

Ne yazık ki bu kelimeleri işittikçe not etmişim, ama karşılıklarına ne anlama geldikleriyle ilgili herhangi bir açıklama notu eklememişim. Üstelik bunlar da, tıpkı Osman Efendi'den işitilen kelimeler gibi alfabetik sıra ile değil, birbirini izleyecek bir sıra ile verilmiştir. Aradan bunca on yıl geçmişken bu kelimeleri acaba anlamlandırsam mı, yoksa bir liste olarak versem mi? Düşündüm ki ben-deki anlamlarıyla verilmesi daha uygun olacaktır. Aşağıda bu kelemeler bizim özel çabamızla anlamlandırılmış olarak verilecektir.

ahraz: Anlama güçlüğü çeken. Bir sözümdüzde, 'Ahrazın dilinden sâbı (sahibi) anlar' denilmektedir

cızlak: Vara yoğa, her şeye gereksiz yere ağlayan. ‘Ahmet de amma cızılağın tekidir.’

dembeste: Fazlasıyla üzerine gidilmeden kaynaklanan sersemleme, şaşkınlık hâli.

dıngalla: Bir iş veya yarışta sona kalan, sonuncu olan.

gıcı gıcı: Aksinne’de, Paşalı Köprü civarında oturan ve akıl dengesi yerinde olmayan yaşlıca bir kadına böyle seslenilince öfkelenir, bağırıp çağırmaya başlardı. Günlük hayatta da birilerini kızdırmak için yüzüne karşı böyle seslenirdi.

gubuz: Övünme meraklısı, övünmeyi seven kişi.

haybatçı: Yerli yersiz bağırıp çağıran; isteğinin yerine getirilmesi için özellikle çocukların bağırıp çağırması.

heyyole: Dengesiz davranışlarıyla dikkati çeken kişi, zararsız olmakla birlikte çevrenin huzurunu kaçıran kişi.

kampaltası/gampaltası: Üşengeç, iş yapmaktan hoşlanmayan, hatta verilen işten kaytaran kişi.

mesmosuz: Nasıl konuşulacağını bilmeyen, gerekli gereksiz konuşup söze giren kimse.

sürütkü: Her işe burnun sokan, yerli yersiz konuşan (kadın).

tatiriş: Hafifçe kekeme olan kişi

villi: Köpek yavrusu, vara yoğa havlayan köpek yavrusu gibi durmadan konuşan (daha çok çocuk).

yallı: Vara yoğa yaltaklanan, hatta kuyruk sallayan; hoş olmayan davranışlar sergileyen kişi.

zımzıkla: Sırılsıklam’dan bozma, yağmurdan veya havuza düşmekten kaynaklanan aşırı derecede ıslanma hâli.

ÖBÜR SÖZLERİMİZ

Burada yer verilecek olan sözlerimizin çoğunluğunu ilençler (beddualar) oluşturmaktadır. Bunların da anlamı açık olarak görülmektedir. Biz bazılarıyla ilgili kısa açıklamalar yaparak anlaşılmasını kolaylaştırmaya çalışacağız.

Allah belanı versin.

Avsın avsın avlasın / Güneşi görsün gavlasın: Toplumun, belirli özelliklerinden ötürü kendilerinden dua karşılığı şifa beklediği kişilerin büyü beklemesine karşılık çevrenin dışarı çıkılınca daha beter olması için söylediği sözdür.

başıdeşmeye uğramak: Baş ve diş kelimesinin anlamını biliyoruz. Seme ise ağır demektir. Üç kelime bir araya gelince apayrı bir şekle büründürülmüştür. Baş ve diş ağrısına uğrayasica anlamını taşımaktadır.

Gidişin ola gelişin olmaya.

Gözü kör olasıca.

Gözünü toprak doyurasıca: Ölüp mezara konulması is tenilen kişi için söylenilir.

Hasda döşeklerinde eriyese.

Hayrını görmeyese.

Siydivakgasına uğrayasıca: Sa'd Bin Ebi Vakkas, Hz. Muhammed'in yakın arkadaşıdır. Çok iyi ok atar ve hedefine isabet ettirirdi. Onun için, adı Konya ve çevresinde **Siydivakgası** söyleyişinde yer alır. Sözde, muhatabının onun okunun hedefi olması temennisini dile getirilmektedir.

Sürüm sürüm sürünesice.

Tez git de enseni güneş yakmasın:

Vurgunu yiğün gelesice: Vurgun Konya yöresinde inme (felç) anlamına gelmektedir. Kelimemiz ayrıca denizlerde görülen balıkçıların ve yüzücülerin başlarını derde sokan bir doğal olayın da adıdır. Bu sözümüzde; sen de inme illetine yakalanasın veya denizdeki olayın en güçlüsüne uğrayasın da kurtulmayasın denilmek istenilmektedir.

Zehrimar ye: İlk kelimeniz, **zehir** ve **mâr** (yılan) kelimelerinden oluşmaktadır. Farsça tamlamayı çözersek şöyle diyebiliriz: Yiyeceğin şey yılan zehri olsun, yılan zehri yiyesin

Zıkkımın pekini ye: İlk kelimemiz, bir Akdeniz bitkisi olan, Arapça **zak-kum** kelimesinden bozulmuştur. Bitkinin zehir taşıma özelliğinin olduğu bilinmektedir. **Pek** ise burada **katı**, **çok**, vb. anlamlarına gelmektedir. Kızılan kişiye veya yanlış bir işe soyunanlara zehirin en tehlikelisini yemesi söylenilmektedir..

'Canım' dersin, 'Canım çıksın' der:

Köpek takgayı niynesin, dingildese düşer. Bu sözümüze yer verdiğimiz ve yakın zamanlarda yayımlanan bir yazımızda şöyle demiştik: *Bu söz mecazlı bir söyleyiştir ve köpekler için kullanılmaz. Daha çok erkek çocukları için kullanılır. Yeni bir elbise veya ayakkabı alınan çocuk, kısa bir süre sonra, özellikle bir oyundan sonra elbisesini veya ayakkabısını kirletir, yırtar veya onlara zarar verirse bu söz kullanılır.* (Sakaoğlu 2013: 406)

İt b.ku eme yaradı: Em kelimesi burada **ilaç**, **deva**, **merhem**, **derman** anlamlarında kullanılmıştır. Aynı yazımızda bu sözümüze de yer vermiş, şöyle demiştik: *Söyleyenler genelde evin büyükleri, muhatabları ise çocuklardır. Burada cinsiyet ayrımı yapılamaz, kız ve erkek çocukları için söylenir. Çocukların yapması gereken bir iş vardır: Bakkala gidip ekmek almak, komşuya bir şey götürmek, odada uyumakta olan küçük kardeşinin beşiğini sallamak, vb. Çocuk kendisince geçerli bir mazeret bularak bu işleri yapmak istemez. Mesela sokakta oynamaktadır ve oyunun sonu yaklaşmaktadır. Sözümüz böyle hallerde devreye girecektir* (Sakaoğlu 2013: 408)

Ebter tebder olmak: Yaşlılıktan, hastalıktan veya aşırı yorgunluktan günlük hareketlerinin normal bir şekilde yapılamaması.

Bu arada ülkemizde düzenlenen bu alanla ilgili çeşitli toplantılara katılmış, bildiriler sunmuştuk. Bu toplantıların önemli bir bölümü Türk Dil Kurumu tarafından düzenlenmiştir. Biz, bu toplantılardan katıldıklarımızı bildirimizin kaynağıyla birlikte sıra ile sunuyoruz.

A. TÜRK DİL KURUMU'NUN DÜZENLEDİĞİ KONGRELER / KURULTAYLAR

1981 Anayasası'na göre oluşturulan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun aldığı bir kararın gereği olarak, Türk Dil Kurumu da 1988'den başlamak üzere dört yılda bir uluslararası toplantı düzenler. Biz de bu toplantıların hepsine katılmış ve konu olarak Konya ağız ile Konyalı ağız çalışanlarını konu alan bildiriler sunmuştuk:

1. Birinci Uluslararası Türk ili Kongresi: 26 Eylül-03 Ekim 1988, Ankara.

"Konya İl Merkezinde Tespit Edilen Bazı Kelimeler Üzerine", *Uluslararası Türk Dili Kongresi: 26 Eylül-03 Ekim 1988, Ankara*. Ankara 1996. 357-362.

ayr. bk. *Türk Kültürü*, 27 (312), Nisan 1989, 236-241 ve *Konya Ağız Üzerine Yazılar*, 12-17.

2. İkinci. Uluslararası Türk Dili Kongresi: 26 Eylül-01 Ekim 1992, İstanbul.

"yüne- Fiili Üzerine", *Uluslararası Türk Dili Kongresi: 26 Eylül-01 Ekim 1992*, Ankara 1996, 457-462.

ayr. bk. *Yeni Konya*, 17 Ekim 1992, 6 ve *Konya Ağız Üzerine Yazılar*, 19-25.

3. 3. Uluslar Arası Türk Dil Kurultayı: 23-27 Eylül, 1996, Ankara.

"Az Bilinen Bazı Konya Atasözleri ve Deyimleri Üzerine",
3. *Uluslar Arası Türk Dil Kurultayı 1996*, Ankara 1999, , 997-1104

ayr. bk. *Konya Ağız Üzerine Yazılar*, 27-34.

4. IV. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, 24-29 Eylül 2000, Çeşme-İzmir.

"Konya Ağızında Kullanımdan Düşmeye Başlayan Bazı Fiiller".

IV. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri I-II, 24-29 Eylül 2000, Ankara

ayr. bk. *Konya Ağız Üzerine Yazılar*, 36-38.

5. V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı [20-26 Eylül] 2004, Ankara

“Konyalı Bir Ağız Derleyicisi: Veli Sabri Uyar (1874-1954)”,
V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı 2004, II Cilt, [20-26 Eylül], 2004, Ankara, 2529-2540.

ayr. bk. *Konya Ağız Üzerine Yazılar*, 50-61.

6. VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı: 20-25 Ekim 2008, Ankara.

Konyalı Bir Ağız Araştırmacısı: Yazar, Hikâyecisi ve Yönetici Celalettin Kış-
mir”

VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı: 20-25 Ekim 2008, 4 cilt, Ankara 2013,
C. 4. 3741-3754.

ayr. bk. *Konya Ağız Üzerine Yazılar*, 62-72.

7. 7. Uluslararası Türk Dili Kurultayı: 24-28 Eylül 2012, Ankara.

“Konya’da Yetişen Meyvelerin Adlandırılmasındaki Farklılıklar Üzerine”,
VII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı I-II, 24-28 Eylül 2012, Ankara 2020.
ayr. bk. a. *Erciyes*, 35 (417), Eylül 2012, 2-7 (Prof. Dr. Ali Berat Özel
Sayısı),

b. *Ad Bilimi Yazıları*, Konya 2017, 336-349.

8. VIII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Ankara 23-26 Mayıs 2017.

“Konya Ağızında Kaybolmaya Yüz Tutan Evlerle İlgili Eşya ve Mekân Ad-
ları”

Bildirilerin basılıp basılmadığı belirlenememiştir.

Not: Toplantının ilk belirlenen tarihi 26-30 Eylül 2016 idi.

**9. IX. Uluslararası Türk Dili Kurultayı. Ankara Ekim 2020 yerine
Ekim 2021.**

“Konya Kuşçuluğunda Güvercinlerin Yeri ve Adlarının Değerlendirilmesi”
Toplantı, Covid 19 sebebiyle 26 Eylül-01 Ekim 2021’e ertelendi ve e-
kongre yoluyla gerçekleştirilmiştir: 26 Eylül-01 Ekim 2021.

B. AĞIZ ÇALIŞTAYLARI

Türk Dil Kurumu’nun son yıllarda düzenli olarak gerçekleştirdiği toplantı-
lardan biri de ağız çalıştaylarıdır. İlk toplantı 2008 yılında Şanlıurfa’da düzen-
lenmiştir ve bir süre devam etmiştir. Uzun bir aradan sonra Adana’da, 07-08
Kasım 2019 tarihlerinde beşincisiyle yola devam edilmiştir. Biz; 2. (Kars), 3.
(Sakarya) ve 4. (Edirne) toplantılara katılmıştık

1. II. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız

Araştırmaları Çalıştayı: [Kars], 21-23 Mayıs. 2009.

“Üzerinde Durulmamış Bir Anadolu Ağızı: Konya Ağızı”. Kurum tarafın-
dan basılmamıştır.

bk. *Konya Ağız Üzerine Araştırmalar*, Konya 2012, 80-104.

2. III. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız

Araştırmaları Çalıştayı: Sakarya, 30 Eylül-01 Ekim 2010.

“Bir Kavram, Üç Terim: Mirav, Havala, Suyolcu,” Kurum tarafından basılmamıştır.

bk. *Konya Ağzı Üzerine Araştırmalar*, Konya 2012, 106-115.

3. 4. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağzı Araştırmaları Çalıştayı: Edirne, 27-29 Ekim 2010.

“Konya Ağzında Düşmeye Başlayan Bazı İsimler,” Kurum tarafından basılmamıştır.

bk. *Konya Ağzı Üzerine Araştırmalar*, Konya 2012, 117-128.

Not: Toplantılar o illerdeki Üniversitelerle iş birliği yapılarak düzenlenmiştir.

C. TÜRK DİL KURUMU’NUN BAŞKA KURUMLARLA BİRLİKTE DÜZENLEDİĞİ ANCAK İKİSİNE KATILABİ LDİĞİMİZ TOPLANTILAR

1. Tarih Boyunca Türk Dili Bilgi Şöleni/ Barış Dili Türkçe, Karaman 13-14 Mayıs 1997.

“Karaman Ağzına Divanü Lügat-it Türk Açısından Bir Yaklaşım”, 122-129.

Bildiriler, toplantı ile aynı adı taşıyan bir kitapta, TBMM’nin yayını olarak basılmıştır: Ankara 1998, 228 s.

Not: TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu ve Karaman Valiliği’nin ortak çalışmasıdır.

2. Türkçenin Ağzları Çalıştayı, İstanbul 12-13 Ekim 1998.

Hızl. A. Sumru Özsoy-Eser E. Taylan.

Not: Boğaziçi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dil Uygulama Merkezi tarafından düzenlenen çalıştayı bildirileri 2000 yılında aynı ad altında bir kitapta toplanmıştır.

3. Uluslar Arası Türk Dilinin ve Edebiyatlarının Yayılma Alanları Bilgi Şöleni. Kayseri

“Tarihî Bir Konya Mahallesinin Ağzında Görülen Bazı Özellikler”

Uluslar Arası Türk Dilinin ve Edebiyatlarının Yayılma Alanları Bilgi Şöleni. 7-9 Ekim 2010, Ankara 2014, 337-342

ayr. bk. *Konya Ağzı Üzerine Araştırmalar*, Konya 2012, 140-145.

C. Hacettepe Üniversitesi

a. Dilleri ve Kültürleri Yok Olma Tehlikesine Maruz Türk Toplulukları

4. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu, Ankara 23-26 Mayıs 2012.

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü tarafından düzenlenmiştir.

“Yaşayan Bir Anadolu Ağzında Unutulmaya Yüz Tutan Kelimeler, Deyimler ve Atasözleri Üzerine.”

ayr. bk. *Konya Ağzı Üzerine Yazılar*, Konya 2012, 146-157.

Ç. Bir Ansiklopedi Maddesi

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından 2010-2015 yılları arasında dokuz cilt olarak yayımlanan *Konya Ansiklopedisi* 'nde de bir Konya ağzı maddesinin olması kaçınılmazdı.

Saim Sakaoğlu, “Konya Ağzı”, *Konya Ansiklopedisi*, Konya 2014, C. 6, 4-5.

Bu maddeyi, dokuz ciltte yer alan 36 maddemizi bir araya getirdiğimiz aşağıdaki kitabımıza da almış bulunuyoruz: *Ansiklopedi Maddelerim: 1 / Konya Üzerine Maddeler*, Konya, 2016, 288 s.

D. Alana Işık Tutacak İki Kitap

a. Leyla Karahan, *Anadolu Ağzılarının Sınıflandırılması*, Ankara 1996, Türk Dil Kurumu Yayınıdır.

b. Leyla Karahan (ed.), *Ağız Atlası Kılavuz Kitabı*, Ankara 2018, Akçağ yayınıdır.

Kitabımıza gelince... İşte onun hakkındaki kısa bilgiler: *Konya Ağzı Üzerine Araştırmalar*, Konya 2012. 320 s, Kömen Yayınları 84. Kitaplarımızın sıralamasında ise 53 numarada. Kitabımız beş bölüm ve eklerden oluşmaktadır.

Bu kitabımızda ağırlıklı olarak Konya ağzı ile ilgili olarak sunduğumuz bildiriler, yayımladığım makaleler yer almıştır.

Yazımızın başında andığımız Ali Işık arkadaşımızın Konya Ağzı ve Söz Dağarcığı adlı bilimsel çalışmasından başka bir tür konularına göre hazırlanmış bir Konya ağzı sözlüğü gibi algılayabileceğimiz bir kitabı da hatırlatmak isteriz: Adnan Özkafa, *Gonya Kitabı*, Konya 2010, 175 s. Memleket gazetesi yayını.

BİBLİYOGRAFYA

Konya ağzı üzerine yıllarca yaptığımız çalışmalar farklı dergi ve kitaplarda yer almıştı. Ancak konu ile ilgili çalışma yapacak her yaştan Konya ağzı meraklıları için onların bir araya getirilmesi gerekiyordu. Biz de, 2014 yılında, *Konya Ağzı Üzerine Araştırmalar* adı altında bir araya getirdik. Bu kitabımızın bir özelliği de, aynı yıl Türk Dil Kurumu tarafından düzenlenen, 7. *Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı* 'na (24-28 Eylül 2012, Ankara) katılan ve dünyanın çok farklı ülkelerinden gelen 300'den fazla bilim insanına Türk Dil Kurumu aracılığıyla armağan edilmesidir.

Konya ağız ile ilgili olarak Sayın Işık'ın kitabının sonunda yer alan KAYNAKLAR, çalışma ile sınırlı olmakla birlikte araştırmacılar için son derece önemlidir: 297-303.

Biz de, ağız çalıştaylarının ilk defa katıldığımız ikincisinde sunduğumuz, Üzerinde Durulmamış Bir Anadolu Ağızı: Konya Ağızı adlı bildirimizin sonuna son derece ayrıntılı bir KONYA AĞZI BİBLİYOGRAFYASI eklemiştik. Bu bibliyografyayı ana hatlarıyla, bir plan verme anlayışıyla sunuyoruz: 80-104 (Bibliyografya:88-104)

KONYA AĞZI BİBLİYOGRAFYASI

I. Genel Bibliyografya

- A. Ağız Bibliyografyaları (7 kaynak)
- B. Ağız Sözlükleri (2 k.)
- C. Temel Kaynaklar (2 k.)
- Ç. Bazı Önemli Araştırmalar (17 k.)

II. Özel Bibliyografya

- A. Bir Yazma (1 k.)
- B. Kitap ve Makaleler (105 k.)
- C. Tezler (12 k.)

Konya ağız ile ilgili olarak yapılan çalışmalar elbette bunlardan ibaret olmadığı gibi yeni çalışmalara da hazır olunmalıdır. Özellikle yurt dışında yapılan çalışmalara ulaşmak ve ayrıca onlardan gerektiği kadar yararlanarak yeni çalışmalar ortaya konulmalıdır.

Ayrıca, Konya 'da yayımlanan dergi ve gazetelerde bir tür dizi yazı olarak yayımlanan makaleleri de gözden uzak tutmamız gerekir. Bunlarla ilgili yeterli bilgiyi bizim bibliyografyamızda bulabileceksiniz.

Yararlanılan kaynak

Saim Sakaoğlu; "Konya Ağızında 'Köpek'e Dair Bazı Sözler"; *Bengü Belâk / Ahmet Bican Ercilasun Armağanı* (ed. Bülent Gül), Ankara 2013, 405-409. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayını ve oradan *Ad Bilimi Yazıları*, Konya 2017, 388-391.